

Det kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep 0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Ref. 22/4033- 28. april 2023

13.06.2023

Re: Invitasjon til å gje innspel til profesjonsmeldinga

Oslo Nye Høyskole (ONH) viser til brev av 28. april 2023 med invitasjon til å gi innspill til profesjonsmeldingen. Vi takker for muligheten til å komme med innspill til arbeidet med å legge frem en stortingsmelding om profesjonsutdanningene. Vi synes grunnlaget løfter fram mange interessante og gode ambisjoner for profesjonsutdanningene samtidig som viktige utfordringer adresseres.

Utdanningsløp tilpasset mennesker i ulike situasjoner er sentralt for å imøtekomme noen av våre samfunnsutfordringer. I det videre arbeidet med meldingen synes vi at det er viktig å se hvordan profesjonsutdanninga inngår i et samspill med andre utdanninger.

Vi har valgt å gi innspill på spørsmål 1, 2 og 15. Vårt perspektiv er primært helse- og sosialfagutdanninger.

[Om Oslo Nye Høyskole](#)

Oslo Nye Høyskole (tidligere Bjørknes Høyskole) ble etablert som selvstendig høyskole i 2007. I dag tilbyr ONH ett masterprogram (psykologi med fordypning i anvendt helsepsykologi og forebygging), ti bachelorprogram og en rekke årsstudier, halvårsstudier og enkeltemner innen ulike fagområder. Alle studietilbud tilbys på nett, med unntak av ett årsstudium (i medisinsk biologi) og første året av fysioterapi og medisin (der resten av profesjonsutdanningen tilbys ved samarbeidende universitet i Nederland og Ungarn).

ONH består av fire institutter: 1) Institutt for psykologi, 2) Institutt for statsvitenskap og internasjonale relasjoner, 3) Institutt for helsefag og 4) Institutt for økonomi og administrasjon. Høyskolen har i nærmere 3000 studenter.

Spørsmål 1 Sentrale utfordringer for profesjonsutdanninger

Generelt om utviklingstrekk og utfordringer.

Kunnskapsdepartementet beskriver ulike utviklingstrekk og utfordringer fremover. Vi mener dette gir et realistisk fremtidsbilde, og vil ikke gjenta dette, men komme med innspill vi mener supplerer departementets redegjørelse.

Den demografiske utviklingen gir et økende press både på behovet for tjenester og tilgangen på arbeidskraft innen helse- og sosialsektoren. I denne sammenhengen mener vi det er relevant å trekke frem de vurderinger som ble gjort av Helsepersonellkommissjonen (NOU 2023:4 Tid for handling – personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste). Personellveksten i helse- og omsorgstjenestene har vært vesentlig høyere enn befolkningsveksten, og bemanningsutviklingen er ifølge kommissjonen ikke bærekraftig over tid. Kommissjonen mener vi blant annet må se på organiseringen av helse- og omsorgstjenestene, og oppgavedelingen mellom ulike yrkesgrupper.

Dette mener vi er relevant for hvordan man ser sammenheng mellom og mulighet for mobilitet mellom ulike utdanninger, innbefattet profesjonsstudiene (spørsmål 2).

t tillegg til den demografiske utviklingen, mener vi det er også relevant å løfte frem utfordringene Norge har med økende andel uføretrygdete, særlig blant unge.

Ifølge NAV utgjør antall uføre 10,5 prosent av befolkningen i alderen 18-67 år (pr mai 2023). Antallet uføre mellom 18 og 29 år har doblet seg på få år.

Årsakene til de høye uføretallene er sammensatte, men det at lavt utdannede er overrepresentert i denne gruppen (jfr SSB), er relevant med tanke på hvordan man gjør utdanning lettere tilgjengelig også for de med dårligere forutsetninger for utdanning. Videre vil en større grad av fleksibilitet i utdanningsløpet trolig kunne bidra til at et større spekter av befolkningen, både med tanke på demografisk plassering, men også ulike personlige forhold, vil kunne ha mulighet til å fullføre utdanning. Fleksibilitet kan for eksempel innebære bruk av digitale ressurser, desentralisert utdanning og tilpasset studieprogresjon. I Dette kan også bidra til økt mangfold.

Stadig flere av de som mottar uføretrygd har psykiske lidelser eller atferdsforstyrrelser. Dette er relevant sett opp mot ambisjonene i meldingen om å øke tilgang til arbeidskraft og å få flere personer med nedsatt funksjonsevne i jobb. Forebygging av psykisk uhelse vil ikke bare gi flere i arbeid, men også bidra til økt livskvalitet for mange

mennesker som i dag sliter.

Indikasjoner om at flere unge har psykiske problemer som følge av pandemien aktualiserer dette ytterligere.

Spørsmål 2: Hvordan universiteter og høyskole kan utvikle utdanningene i tråd med fremtidige kompetansebehov og samfunnsendringer som departementet trekker opp

Profesjonsstudiene skal sikre gode og relevante utdanninger. Samtidig er det viktig at profesjonsstudiene tilpasses et samfunn der endringstakten stadig er høyere, og hvor mange vil skifte yrke og karriere i løpet av sitt arbeidsliv. Arbeidslivet er den viktigste arenaen for livslang læring (Meld. St. 14. Utsyn over kompetansebehovet i Norge.) Vi stiller spørsmål ved om den erkjennelsen er helt til stede i utdanningssektoren.

Profesjonsstudiene syns å være for rigide og lukkede, noe som gjør det utfordrende å for eksempel bygge videre på en tidligere utdanning innen psykologi og andre helsefag. Det bør være større grad av fleksibilitet og større muligheter for faglig innpass for tidligere utdanning inn et profesjonsstudium. Videre bør man vurdere om flere av profesjonsstudiene kan gjøres «modulbasert», der det er mulig å begynne på ulike nivåer i studiet basert på formal- og realkompetanse. F.eks bør en student med relevant bachelor i psykologi i større grad kunne søke profesjonsstudiet i psykologi og få fritak for deler av studiet. Dette vil i større grad legge til rette for livslang læring og muligheter for karrierebytte underveis i arbeidslivet, og bidra til at det er lettere å omskolere voksne i takt med endringer i arbeidskraftbehov.

Regjeringen ønsker å styrke fagskoletilbudet. Fagskoler og praktisk innrettet utdanning på lavere nivå kan senke terskelen for å mobilisere grupper med lavere yrkesdeltakelse inn i skole- og arbeidsliv. Dette vil kunne møte noe av behovet for arbeidskraft som Helsepersonellkommissjonen etterlyser. Samtidig er det viktig at disse ikke utgjør en karrieremessig «blindvei», men at de kan være et første trinn til en videre utdanning innen helse- og sosialsektoren.

Spørsmål 15. Barrierer for få til en fleksibel og desentralisert utdanning

Det bør vurderes om Lånekassens virkemidler er tilstrekkelig tilpasset de som velger et «atypisk» utdanningsløp.

Profesjonsutdannelser krever stor grad av praksis, noe som er en svært viktig del av studieløpet. Praksisplasser og veiledning i praksis kan fremstå som barrierer for fleksibiliteten og sette en begrensning for kapasitet og plassering av utdanning.

Desentralisert praksis eller modulbasert praksis er noe som kan gjøre både praksis og profesjonsutdanning mer fleksibelt.